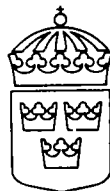

Regeringens proposition 1994/95:172

Komplettering av normgivningsbemyndigandena i
kapitaltäckningslagen m.m.

Prop.
1994/95:172

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 30 mars 1995

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Göran Persson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås tillägg till de normgivningsbemyndiganden som finns i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag. Tilläggen avser beräkningen av kapitalbasen och av kapitalkravet för kreditrisker. Vidare föreslås en justering av ett normgivningsbemyndigande i lagen (1983:890) om allemanssparande och en ändring av en bestämmelse i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder som begränsar värdepappersfonders innehav av andelar i andra fonder. Den sistnämnda ändringen, som är en anpassning till EG-reglerna om fondföretag, innebär att placeringsbegränsningen utsträcks till att omfatta även andelar i sådana utländska fondföretag som drivs i bolagsform (investeringsbolag).

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1995.

1 Förslag till riksdagsbeslut	3
2 Lagtext	4
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande	4
2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder	5
2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kredit- institut och värdepappersbolag	7
2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2015) om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse	8
3 Ärendet och dess beredning	9
4 Ändringar i reglerna om kapitaltäckning	10
5 Ändring i lagen om allemanssparande	13
6 Ändring i lagen om värdepappersfonder	13
7 Ikraftträdande m.m.	14
8 Författningskommentar	15
8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande	15
8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder	15
8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kredit- institut och värdepappersbolag	16
8.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:2015) om ändring i lagen (1991:981) om värdepappers- rörelse	17

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde
Rättsdatablad

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande,
2. lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,
3. lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag,
4. lag om ändring i lagen (1994:2015) om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande

Härigenom föreskrivs att 29 § lagen (1983:890) om allemanssparande¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Riksgäldskontoret svarar för administration och kontroll av allemanssparandet och får meddela de föreskrifter som behövs härför.

Föreslagen lydelse

29 §

Riksgäldskontoret svarar för administration och kontroll av allemanssparandet. *Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksgäldskontoret får meddela närmare föreskrifter om denna administration och kontroll.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹Lagen omtryckt 1986:522.

Härigenom föreskrivs att 22 och 23 §§ lagen (1990:1114) om värdepappersfonder skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

I en värdepappersfond får upp till 5 procent av fondens värde ingå andelar i andra *fonder*. Om en sådan fond förvaltas av samma *fondbolag* som den egna fonden eller av en förvaltare som direkt eller indirekt har samma ledning eller ägare som det egna *fondbolaget*, får andelarna innehas bara efter tillstånd av Finansinspektionen. Sådant tillstånd får lämnas endast om den andra fonden, i enlighet med sina *fondbestämmelser*, är *inriktad* på placeringar inom ett visst geografiskt område eller en viss ekonomisk sektor.

Om *fonderna* har sådan anknytning till *varandra* som anges i första stycket, får förvaltaren inte ta ut någon avgift för förvärv, förvaltning eller inlösen av andelarna.

I en värdepappersfond får upp till 5 procent av fondens värde ingå andelar i andra *värdepappersfonder* eller i *utländska fondföretag*. Om en sådan fond eller sådant *fondföretag* förvaltas av samma *förvaltare* som den egna fonden eller av en förvaltare som direkt eller indirekt har samma ledning eller ägare som det egna *fondbolaget*, får andelarna innehas bara efter tillstånd av Finansinspektionen. Sådant tillstånd får lämnas endast om den andra fonden eller det *utländska fondföretaget*, i enlighet med sina *fondbestämmelser*, har en *inriktning* på placeringar inom ett visst geografiskt område eller en viss ekonomisk sektor.

Om *värdepappersfonden* har sådan anknytning till *den andra fonden* eller det *utländska fondföretaget* som anges i första stycket, får förvaltaren inte ta ut någon avgift för förvärv, förvaltning eller inlösen av andelarna.

23 §²

Tillgångarna enligt 19 § får inte överstiga

1. för aktier, 5 procent av röstvärdet för samtliga av emittenten utfärdade aktier,

2. för obligationer och andra skuldförbindelser, 10 procent av emittentens utestående lån om de inte är utfärdade eller garanterade av en stat, en kommun eller en statlig eller kommunal myndighet i ett land inom EES eller av något allmänt internationellt organ i vilket ett eller flera länder inom EES är medlemmar,

3. för andelar i andra *fonder*, 10 procent av andelarna i fonden.

3. för andelar i andra *värdepappersfonder* eller i *utländska*

¹Senaste lydelse 1992:1320.

²Senaste lydelse 1992:1320.

fondföretag, 10 procent av andelarna i fonden eller det utländska fondföretaget.

Om ett fondbolag förvaltar fler värdepappersfonder gäller bestämmelserna i första stycket 1 om röstvärdesbegränsning det sammanlagda aktieinnehavet i fonderna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag

Prop. 1994/95:172

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 17 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

17 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om

1. beräkningen av sådana kapitalandelar som avses i 2 kap. 6 §
andra stycket B och C,

2. vilka poster som får räknas till kapitalbasen enligt 2 kap. 8 § och omfattningen av dessa samt vilka icke likvida tillgångar som skall räknas av från kapitalbasen enligt samma paragraf,

3. hur posterna skall värderas
vid bestämmandet av kapitalkravet

4. vilka poster som skall ingå i handelslagret enligt 4 kap. 1 § och omfattningen av dessa,

5. beräkning av kapitalkraven enligt 4 kap. 2-8 §§,

6. hur exponeringarna skall värderas vid beräkningen av ett instituts exponeringar enligt 5 kap. 1 och 3 §§,

7. hur konsolidering skall ske och hur kapitalbasen skall beräknas enligt 6 kap. 6-9 §§,

8. innehållet, utformningen och omfattningen av den redovisning eller information som skall lämnas enligt 5 §,

9. omfattningen och fullgörandet av rapporteringsskyldigheten enligt 11 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2015) om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

Prop. 1994/95:172

Härigenom föreskrivs att punkten 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1994:2015) om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 1 kap. 1 § tredje stycket och 3 b §, 5 kap. 2 §, de ändrade beteckningarna av 3 kap. 7 § a och 5 kap. 5 § samt upphävandet av 3 kap. 7 § och 5 kap. 2-4 §§, den 1 januari 1995 och i övrigt den 1 januari 1996.

Föreslagen lydelse

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 1 kap. 1 § tredje stycket och 3 b §, 5 kap. 2 §, de ändrade beteckningarna av 3 kap. 7 § a och 5 kap. 5 § samt upphävandet av 3 kap. 7 § och 5 kap. 2-4 §§, den 1 januari 1995, i fråga om 5 kap. 1 § första stycket den 1 juli 1995 och i övrigt den 1 januari 1996.

Lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag innehåller nya bestämmelser om kapitaltäckning för marknadsrisker, stora exponeringar och tillsyn över finansiella företagsgrupper (prop. 1994/95:50, bet. 1994/95:NU12, rskr. 1994/95:164). I lagen ingår även bestämmelser om kapitaltäckning för kreditrisker, som förts över från andra lagar. Bestämmelserna om kapitaltäckning för kreditrisker samt bestämmelserna om stora exponeringar och tillsyn över finansiella företagsgrupper – utom i de delar som rör marknadsrisker – trädde i kraft den 1 januari 1995. Lagens bestämmelser i övrigt träder i kraft den 1 januari 1996.

Propositionen om nya kapitaltäckningsregler m.m. (1994/95:50) byggde på en inom Finansdepartementet utarbetad promemoria, *Ändringar i lagstiftningen för kreditinstitut och värdepappersbolag med anledning av nya EG-direktiv, m.m. (Ds 1994:78)*. Promemorian hade remissbehandlats.

Kapitaltäckningslagen innehåller allmänna och övergripande bestämmelser om bl.a. kapitaltäckning. I lagen finns bemyndiganden för regeringen eller, efter vidaredelegation, Finansinspektionen att meddela föreskrifter som kompletterar lagreglerna i skilda frågor. Föreskriftsrätten har i sin helhet delegerats till Finansinspektionen. Det har emellertid visat sig att föreskriftsrätten inte är tillräcklig för att fylla ut lagens bestämmelser om kapitalbas och om kapitalkrav för kreditrisker i alla de avseenden som behövs för att nå överensstämmelse med gällande EG-direktiv.

I detta ärende behandlas vidare ett tillägg till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1994:2015) om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse och en ändring av ett normgivningsbemyndigande i lagen (1983:890) om allemanssparande. Slutligen tas upp en ändring av en bestämmelse i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder som innehåller begränsningar för värdepappersfonder att placera sina tillgångar i andelar utgivna av andra fonder.

Riksbanken, Riksgäldskontoret, Finansinspektionen, Fondbolagens Förening, Svenska Bankföreningen och Svenska Fondhandlareföreningen har beretts tillfälle att komma in med synpunkter på ett utkast till denna proposition.

Lagrådet

Förslaget om ändring i lagen om värdepappersfonder faller inom Lagrådets granskningsområde. Förslaget är emellertid av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Yttrande från Lagrådet behövs därför inte inhämtas över förslaget.

Regeringens förslag: Normgivningsbemyndigandena i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag kompletteras med bemyndiganden för regeringen eller, efter vidaredelegation, Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om beräkning av kapitalbasen och av kapitalkravet för kreditrisker.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1994:2015) om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse justeras så att bestämmelsen i 5 kap. 1 § första stycket värdepappersrörelselagen träder i kraft den 1 juli 1995.

Bakgrund: Bestämmelser om kapitaltäckning för kreditrisker infördes år 1990 i de lagar som då reglerade banker, finansbolag, fondkommissionsbolag, kreditaktiebolag och hypoteksinstitut (prop. 1989/90:43, bet. 1989/90:NU15, rskr. 1989/90:103, SFS 1989:1086-1095). Dessa bestämmelser byggde på av Baselkommittén för banktillsyn år 1988 presenterade rekommendationer om gemensamma kapitaltäckningsregler för internationellt verksamma banker samt på de förslag till kapitaltäckningsregler som då fanns inom EG. Bestämmelserna om kapitaltäckning för kreditrisker innebär att ett företag skall ha ett visst lägsta kapital (kapitalbas) i förhållande till den kreditrisk som är förenad med företagets tillgångar och åtaganden på kapitalmarknaden (placeringar). I bestämmelserna beskrivs dels kapitalbasens sammansättning och beräkning, dels den närmare beräkningen av kapitalkravet för kreditrisker, dvs. riskklassificering och värdering av ett företags placeringar.

Enligt dessa äldre bestämmelser fanns möjlighet för regeringen att bemyndiga Finansinspektionen att meddela sådana föreskrifter som enligt lag ankom på regeringen beträffande bl.a. riskklassificeringen och värderingen av ett företags placeringar.

Vid årsskiftet 1994/95 fördes de bestämmelser om kapitaltäckning för kreditrisker som då – enligt olika författningar – gällde för banker, kreditmarknadsbolag, Svenska skeppshypotekskassan och värdepappersbolag över till den nya lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag. I samband därmed gjordes vissa smärre ändringar i bestämmelsernas lydelse. Bland annat ändrades terminologin för att bättre spegla de tillgångar och åtaganden som fordrar kapitaltäckning. Vidare gjordes vissa justeringar i lagtexten vad gäller indelningen av tillgångarna och åtagandena i olika riskgrupper för att nå överensstämmelse med bestämmelserna om riskviktning i artiklarna 6 och 7 i direktivet om kapitaltäckningsgrad för kreditinstitut (89/647/EEG).

Kapitaltäckningslagen innehåller centrala och övergripande bestämmelser om kapitaltäckning, stora exponeringar och tillsyn över finansiella företagsgrupper. I lagen bemyndigas regeringen eller, efter vidaredelega-

tion, Finansinspektionen att meddela föreskrifter som fyller ut och preciserar lagens allmänt hållna regler (7 kap. 17 och 18 §§). Flera av bemyndigandena avser frågor om kapitalbasen och om kapitaltäckning för kreditrisker. Sålunda finns ett bemyndigande som gäller föreskrifter om beräkningen av den kapitalandel av skatteutjämningsreserv och periodiseringfond m.m. som får räknas in i kapitalbasens primära del (7 kap. 17 § 1). Vidare finns ett bemyndigande som avser föreskrifter om hur tillgångar m.m. skall värderas vid bestämmandet av kapitalkravet för kreditrisker (7 kap. 17 § 3).

Regeringen har i förordningen (1994:2024) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag överlåtit till Finansinspektionen att meddela föreskrifter i de ämnen som omfattas av normgivningsbemyndigandena i kapitaltäckningslagen. Finansinspektionen har med stöd av bemyndigandena i förordningen meddelat vissa föreskrifter om beräkning av kapitalbas och kapitalkrav för kreditrisker (FFFS 1994:43). Med föreskrifterna har inspektionen integrerat allmänna råd i samma ämnen.

Skälen för regeringens förslag:

Kapitaltäckningslagen

I samband med utarbetandet av Finansinspektionens föreskrifter har kunnat konstateras att omfattningen av de bemyndiganden som getts inspektionen att komplettera lagens allmänt hållna bestämmelser med de mer detaljerade bestämmelser som behövs för att rätt kunna genomföra EG-reglerna om kapitaltäckning för kreditrisker är otillräcklig. Finansinspektionen har valt att lämna allmänna råd i de frågor där nödvändig föreskriftsrätt saknas. Som exempel på sådana allmänna råd kan nämnas en detaljerad redogörelse för vilka kapitaltillskott och reserver som efter Finansinspektionens medgivande får räknas till primärt resp. supplementärt kapital. Bland annat behandlas s.k. eviga förlagslån samt garanti- och grundfonder. Ytterligare exempel är frågor om avräkning från primärt och supplementärt kapital samt den närmare beräkningen av kapitalkravet för kreditrisker avseende poster i och utanför balansräkningen.

Bristerna i föreskriftsrätten går tillbaka till bemyndigandena i kapitaltäckningslagen.

Det föreligger en skyldighet för Sverige som medlem i EU att genomföra EG:s direktiv i den svenska rättsordningen genom att införa direktivets bestämmelser i lag eller annan författning. Med författning menas lag eller förordning eller annan föreskrift som avses i 8 kap. regeringsformen. Kännetecknande för sådana regler är att de är bindande för myndigheter och enskilda, samtidigt som de är generellt tillämplbara. Allmänna råd som meddelats av en myndighet har inte denna verkan. De är att betrakta som rekommendationer om tillämpningen av en författning och anvisar hur någon lämpligen kan handla i vissa hänseenden men

utesluter inte andra handlingssätt. Allmänna råd kan utfärdas av en myndighet utan något uttryckligt bemyndigande.

Genomförande i den svenska rättsordningen av bestämmelser i EG-direktiv kan således inte äga rum genom att en myndighet utfärdar allmänna råd i ämnet. Av denna anledning bör normgivningsbemyndigandena i 7 kap. 17 § kapitaltäckningslagen kompletteras för att göra det möjligt för regeringen eller, efter vidaredelegation, Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om beräkningen av kapitalbasen och av kapitalkravet för kreditrisker som uppfyller EG-kraven.

En sådan föreskriftsrätt är även nödvändig för att inom en snar framtid kunna genomföra det direktivförslag som lagts fram inom EU om ändringar i bilaga 2 till direktivet om kapitaltäckningsgrad för kreditinstitut (89/647/EEG). Det är troligt att direktivförslaget, COM(94)105, kommer att antas under första halvåret 1995 och även träda i kraft under innevarande år. Förslaget innebär att poster avseende räntebaserade och valutakursrelaterade derivatkontrakt, som omfattas av avtal om bilateral nettning, skall kunna få en förmånligare behandling i kapitaltäckningshänseende.

Värdepappersrörelselagen

Som tidigare framgått fördes bestämmelser om kapitaltäckning för kreditrisker som vid tidpunkten för kapitaltäckningslagens ikraftträdande gällde för bl.a. banker och värdepappersbolag enligt olika författningar över från den särskilda lagstiftning som reglerar resp. företags verksamhet till den nya kapitaltäckningslagen. På grund härav erhöll

5 kap. 1 § lagen om värdepappersrörelse, som enligt tidigare lydelse innehöll de grundläggande kraven på kapitaltäckning för vissa värdepappersbolag, en ny lydelse. Första stycket i paragrafens nya lydelse innehåller en erinran om att regler om kapitaltäckning och stora exponeringar finns i den nya kapitaltäckningslagen. Motsvarande ändringar gjordes även i bl.a. bankrörelselagen (1987:617) och lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag. De sistnämnda ändringarna har trätt i kraft den 1 januari 1995.

Av förbiseende har emellertid ikraftträdandebestämmelserna till lagen (1994:2015) om ändring i lagen om värdepappersrörelse inte kommit att uppta bestämmelsen i 5 kap. 1 § första stycket bland de bestämmelser som skulle träda i kraft den 1 januari 1995. Detta bör nu rättas till.

Regeringens förslag: Bemyndigandet i 29 § lagen (1983:890) om allemanssparande för Riksgäldskontoret att meddela föreskrifter om administration och kontroll av allemanssparandet justeras så att det gäller för regeringen eller, efter vidaredelegation, Riksgäldskontoret.

Skälen för regeringens förslag: I 29 § lagen om allemanssparande finns ett bemyndigande för Riksgäldskontoret att meddela föreskrifter i fråga om administrationen och kontrollen av allemanssparandet. Bemyndigandet är oförändrat sedan lagen om allemanssparande infördes år 1984 (prop. 1983/84:30, bet. 1983/84:FiU13, rskr. 1983/84:32, SFS 1983:890). Riksgäldskontoret var då en myndighet under riksdagen.

Huvudmannaskapet för Riksgäldskontoret överfördes den 1 juli 1989 från riksdagen till regeringen (prop. 1986/87:143, bet. 1987/88:KU1 och 1988/89:FiU4, rskr. 1988/89:30). Det ändrade huvudmannaskapet får verkningar för bemyndigandet i 29 §. Riksdagen anses nämligen – enligt regeringsformen – inte kunna delegera normgivningskompetens direkt till en förvaltningsmyndighet under regeringen, utan delegationen måste gå via regeringen. Bemyndigandet bör därför justeras i enlighet härmed.

6 Ändring i lagen om värdepappersfonder

Regeringens förslag: Bestämmelsen i 22 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder, som innehåller begränsningar i fråga om placeringar i andra fonder, ändras så att den omfattar även andelar i utländska fondföretag som drivs i bolagsform.

Skälen för regeringens förslag: Genom lagen om värdepappersfonder, som trädde i kraft den 1 januari 1991 (prop. 1989/90:153, bet. 1990/91:NU4, rskr. 1990/91:47, SFS 1990:1114) skedde en nära nog fullständig anpassning av det svenska regelverket till minimikraven i rådets direktivet 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag). Den anpassning som härefter återstod och som i huvudsak gick ut på att genomföra systemet med en enda auktorisation och hemlandstillsyn för fondföretag infördes i svensk lagstiftning vid EES-avtalets ikraftträdande den 1 januari 1994 (prop. 1992/93:90, bet. 1992/93:NU10, rskr. 1992/93:110, SFS 1992:1320).

I 22 § lagen om värdepappersfonder finns en bestämmelse som – i likhet med artikel 24 i EG-direktivet om fondföretag – innehåller begränsningar för värdepappersfonder att förvärva andelar i andra fonder. Bland annat föreskrivs att högst 5 % av värdepappersfondens tillgångar

får bestå av sådana andelar. Vid EES-avtalets ikraftträdande gjordes ett tillägg i 22 § såvitt avser placeringar i andelar i fonder som har viss samhörighet med den förvärvande fonden (värdepappersfonden). Sådana placeringar får göras endast under vissa förutsättningar och efter tillstånd av Finansinspektionen. Tillägget bygger på artikel 24.3 i direktivet om fondföretag.

Enligt direktivet kan fondföretag inte bara drivas i formen värdepappersfond utan även i bolagsform där spararna äger andelar i ett bolag med variabelt aktiekapital. Den senare kategorien av fondföretag, som inte förekommer i den svenska rättsordningen, har i direktivet benämningen investeringsbolag. Enligt artikel 24.4 i direktivet gäller den nyss nämnda placeringsbegränsningen även värdepappersfonders förvärv av andelar i sådana investeringsbolag med vilka fonden har intressegemenskap. En sådan begränsning måste givetvis gälla även för svenska värdepappersfonder, även om det för dem bara kommer att avse andelar i utländska investeringsbolag. Begränsningsreglerna i 22 § lagen om värdepappersfonder har inte kommit att omfatta innehav av andelar i sådana investeringsbolag. För att nå överensstämmelse med direktivet även i detta avseende bör det därför nu göras en justering i paragrafen.

7 Ikraftträdande m.m.

Bestämmelserna om kapitaltäckning för kreditrisker i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag trädde i kraft den 1 januari 1995. Av Finansinspektionen med stöd av bemyndigandena i kapitaltäckningslagen meddelade föreskrifter om beräkning av kapitalbas och kapitalkrav för kreditrisker (FFFS 1994:43) har också trätt i kraft den dagen. Med hänsyn till att de ytterligare normgivningsbemyndiganden i kapitaltäckningslagen som nu föreslås avses att ligga till grund för föreskrifter som egentligen redan borde ha funnits på plats är det angeläget att ändringen i den lagen vidtas så snart som möjligt. Regeringen föreslår därför att ändringen skall träda i kraft den 1 juli 1995. Även övriga ändringsförslag bör träda i kraft den dagen.

Ändringarna föranleder inte några statsfinansiella kostnader. Förslaget om ändring i kapitaltäckningslagen kommer, utöver visst föreskriftsarbete, inte att medföra några nya eller utökade arbetsuppgifter för Finansinspektionen.

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande

29 §

En justering av normgivningsbemyndigandet har gjorts med anledning av att Riksgäldskontoret numera är en myndighet under regeringen. Bestämmelsen har i övrigt kommenterats i allmänmotiveringen (avsnitt 5).

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder

22 §

Ändringar har gjorts i paragrafen i syfte att nå full överensstämmelse med motsvarande regler i EG-direktivet om fondföretag (85/611/EEG). Enligt direktivet (artikel 24) avser de aktuella placeringsbegränsningarna inte bara andelar i andra värdepappersfonder utan även andelar i investeringsbolag, som också är en form av fondföretag som omfattas av direktivets bestämmelser. Att begränsningarna avser även innehav av andelar i investeringsbolag kommer inte till uttryck i den nuvarande lydelsen av paragrafen. Detta avhjälpas genom att placeringsbegränsningarna enligt den nya lydelsen omfattar andelar i utländska fondföretag. Begreppet utländska fondföretag inrymmer nämligen, förutom utländska värdepappersfonder, även den form av kollektiva investeringar i värdepapper som sker i utländska investeringsbolag.

Med termen förvaltare, som förts in i andra stycket andra meningen, avses beträffande svenska värdepappersfonder fondbolag eller, för de fonder som drivs med stöd av tillstånd enligt 3 § (s.k. nationella fonder), också annan förvaltare än fondbolag.

Som nämnts bygger bestämmelserna i den förevarande paragrafen på de begränsningsregler som finns i artikel 24 i EG-direktivet om fondföretag. Begränsningarna avser andelar i fonder eller fondföretag som är av öppen typ och som uppfyller de grundrekvisit för fondföretag som anges i artikel 1.2 i direktivet. I artikeln sägs att fondföretag är sådana företag

- som har till enda syfte att företa kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper med kapital från allmänheten och som tillämpar principen om riskspridning, och

- vars andelar på begäran av innehavarna återköps eller inlöses med medel ur företagets tillgångar.

Genom införlivandet av EG-direktivet om fondföretag som skett i lagen om värdepappersfonder uppfyller de svenska värdepappersfonderna dessa grundrekvisit. Detta gäller även i fråga om sådana fonder som drivs med

stöd av tillstånd enligt 3 § såvida inte fonden är av sluten typ, dvs. när andelarna inte är inlösningsbara hos fonden utan andelsinnehavaren kan omvandla sina andelar till kontanter endast genom att sälja andelarna till någon annan.

Begränsningsregeln i paragrafen omfattar även andelar i fondföretag från länder utanför EES.

För andelar i fonder eller fondföretag som är av sluten typ gäller inte den förevarande paragrafen utan de allmänna begränsningarna för värdepappersfonders placeringar i fondpapper som finns i 18, 19, 23 och 24 §§.

23 §

Ändringen i punkten 3 i paragrafens första stycke är en följdändring till den ändring som gjorts i 22 §. Begränsningen i punkten 3 avser samma andelar i värdepappersfonder och utländska fondföretag som omfattas av bestämmelserna i 22 §.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag

7 kap. 17 §

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller, efter vidaredelegation, Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter som i olika avseenden kompletterar de i lagen intagna bestämmelserna. Genom ändringen i paragrafen har bemyndigandena i punkterna 1 och 3 utvidgats. De nya bemyndigandena innebär att möjlighet skapas för Finansinspektionen att – efter vidaredelegation av föreskriftsrätten från regeringen – utfärda de föreskrifter som behövs för att fullt ut genomföra bestämmelserna i EG-direktiven om kapitalbasen i kreditinstitut (89/299/EEG) och om kapitaltäckningsgrad för kreditinstitut (89/647/EEG) i den svenska rättsordningen. Härigenom banas också väg för att i Finansinspektionens föreskrifter kunna omhänderta ett genomförande av det förslag till ändring i direktivet om kapitaltäckningsgrad, COM(94)105, som förväntas bli antaget av rådet under 1995. Direktivändringen medför att ränte- och valutabaserade derivatkontrakt, som omfattas av avtal om bilateral nettning, kan ges en förmånligare behandling i kapitaltäckningshänseende än vad som nu är möjligt.

Vidgningen av bemyndiganden i punkterna 1 och 3 innebär att vad som för närvarande står där kommer att innefattas i de nya lydelseerna.

De föreskrifter som Finansinspektionen avses meddela med stöd av *punkten 1* rörande kapitalbasens beräkning kan avse omfattningen och värderingen av dels de kapitaltillskott och reserver som enligt 2 kap.

6 § får räknas som primärt och supplementärt kapital, dels de poster som skall räknas av från detta kapital enligt 2 kap. 7 §. I föreskrifterna kan också närmare utvecklas de i 2 kap. 6 § tredje stycket redovisade förutsättningarna för att de skuldförbindelser som anges i detta stycke skall få räknas som supplementärt kapital. Vidare kan i föreskrifter anges under vilka förutsättningar sådana kapitaltillskott och reserver som avses i 2 kap. 6 § fjärde stycket kan få ingå i kapitalbasen. Föreskrifträtten påverkar emellertid inte det förhållandet att det krävs särskilt medgivande av Finansinspektionen för att räkna sådana ytterligare tillskott och reserver som avses i detta stycke som primärt eller supplementärt kapital. Bemyndigandet innebär således inte att det generellt kan föreskrivas att andra poster än de som anges i 6 och 7 §§ får beaktas vid beräkningen av kapitalbasen.

I fråga om beräkningen av kapitalkravet för kreditrisker enligt *punkten 3* kan föreskrifterna avse bl.a. den närmare indelningen av fordringarna i olika riskklasser och hur posterna skall värderas vid bestämmandet av kapitalkraven enligt 3 kap. 1 och 2 §§.

8.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:2015) om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

Punkten 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Ändringen har kommenterats i allmänmotiveringen (avsnitt 4). Det är endast första stycket i 5 kap. 1 § som skall träda i kraft den 1 juli 1995. Paragrafens andra stycke innehåller en bestämmelse som är kopplad till de nya krav på startkapital för värdepappersbolag som införs den 1 januari 1996 och berörs därför inte av den aktuella ändringen i ikraftträdandebestämmelserna.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 30 mars 1995

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Sahlin, Hjelm-Wallén, Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Winberg, Uusmann, Nygren, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: statsrådet Persson

Regeringen beslutar proposition 1994/95:172 Komplettering av normgivningsbemyndigandena i kapitaltäckningslagen m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upp- repar ett normgiv- ningsbemyndigande eller införlivar EG-regler med svensk rätt.	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i lagen om kapital- täckning och stora exponeringar för kredit- institut och värde- pappersbolag	7 kap. 17 §	392L0030, 392L0121 393L0006, 389L0299 389L0647
Lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappers- fonder	22-23 §§	385L0611

